

Běla Sýkorová: Saduceové a farizeové na pozadí halachických textů

Bakalářská práce

Posudek vedoucího práce

Autorka se zaměřila na nesčetněkrát diskutované téma vzájemného vztahu nejvýznamnějších nábožensko-politických skupin starého Izraele období Druhého chrámu, farizeů a saduceů. Vzhledem k velmi malému množství relevantních a spolehlivých historických zdrojů se v historiografii, zabývající se tímto fenoménem, uhnízdila řada tvrzení, z nichž se stala neustále opakovaná klišé: Farizeové jako „lidové“ hnutí, reflektující situaci a potřeby nižších společenských, zejména městských vrstev, saduceové jako společenská elita, snažící se za všech okolností zachovat politický *status quo*; saduceové jako theologicky rigidní skupina, vázaná na chrám a lpící na doslovném výkladu psané tóry, farizeové jako theologicky inovativní vzdělanci, snažící se o soulad židovského učení s nároky každodenního života a rozvíjející ústní tóru jako komplement k psané Bibli; farizeové jako flexibilní vykladači Písma, saduceové jako ochránci nedotknutelnosti jednou provždy sankcionovaného významu posvátných textů; saduceové jako obhájci tradičních theologických konceptů, farizeové jako tvůrci a propagátoři konceptů nových (nesmrtelnost duše, vzkříšení z mrtvých, eschatologické dovršení dějin) atd.

Předložená práce z těchto tradičních tvrzení vychází, klade si základní otázku, zda farizeové skutečně jsou ti, kdo Písmo vykládají volněji a opírají se přitom o ústní tóru. Při hledání odpovědi se autorka zaměřuje jednak na tradiční historické zdroje židovské i nežidovské provenience, jednak na textové doklady ústní tóry (mišna + tosefta, talmud). V tomto smyslu se práce rozpadá na dvě části: nepůvodní kompilát notoricky známých zdrojů (2. *Nerabínské prameny* + 3.1. *Pojem psané tóry a ústní tóry. Talmud*) a pokus o textovou analýzu několika talmudických pasáží. První část je rozsahem bohužel větší než část druhá, která slibuje větší autorský přínos, ale očekávání zklamává. Základní rozvrh práce naznačuje, že nepůjde o nějaký průlomový počín, jedná se o zcela zavedenou strukturu, ale interpretační část přece jen rýsuje možnosti, kterým autorka úplně nedostojí. Rozbor předvedených textů by mohl být důkladnější a závěry z něho vyvozené přesvědčivější. Práce tak vykazuje rysy určité uspěchanosti a nedotaženosti, což může být důsledkem časové tísně, v níž se autorka při dokončování práce ocitla. Celkově lze text považovat za průměrný.

1. Struktura argumentace

Práce má přehledné členění, jednotlivé části na sebe organicky navazují, nicméně nejde o původní argumentaci, nýbrž o kompilát názorů, převzatých ze sekundární literatury. Interpretační část by si zasloužila důkladnější promyšlení, třeba i na úkor té první, „banálnější“.

4 body

2. Formální úroveň

Práce je zpracována relativně svědomitě, přesto je tu řada překlepů a formulačních nedostatků, kterých bylo možné se vyvarovat: cnost místo ctnost (str. 17), Pharisses místo Pharisees (str. 18 a dále), *Tanu rabanam* místo *Tanu rabanan* (str. 27) apod.; nehledě na „se budu soustředit“ (str. 9), což je paskvil, který se ale pomalu stává normou...

5 bodů

3. Práce s prameny

Autorka vychází výhradně ze sekundární literatury, a to jak v informativní první části, tak i v interpretační druhé části, kde volí texty na základě převzatého výběru; důvod této volby ale dostatečně objasňuje. Primární texty překládá do češtiny z anglických, případně francouzských překladů.

4 body

4. Vlastní přínos

Práce má z větší části kompilační charakter, zejména v přehledové pasáži; pokus o vlastní interpretační vklad se omezuje na stručný komentář vybraných primárních textů.

4 body

5. Obecný přesah práce

Byť práce nepřináší nic v zásadě nového, zejména pro toho, kdo se v daném tématu trochu orientuje, může sloužit jako stručný úvod do problematiky těm, kdo hledají základní informace. Z hlediska obecně religionistického je práce poněkud nedostačující, chybí obecnější propojení tématu z oblasti judaistiky s nějakou teorií náboženství.

5 bodů

Celkem: 22 bodů

Práce splňuje nároky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze 25.8.2022

PhDr. Milan Lyčka, Ph.D.